

Jaarverslag Stichting M.E.E.RGroen 2017

Het Pop-up Parkje op het Raashuisplein, Hoofddorp: de verrassing van 2017

Jaarverslag Stichting M.E.E.R Groen 2017

Stichting M.E.E.RGroen is in september 2011 opgericht. Dit is het 6e jaarverslag.

Inhoudsopgave

	blz
Hoofdstuk 1: Inleiding	
1.1 Algemeen	2
1.2 Organisatie	2
Hoofdstuk 2: Ontwikkeling deelname aan M.E.E.RGroen	3
Hoofdstuk 3: Werkzaamheden: inhoudelijk	5
3.1 Toelichting bij de soorten projecten en de nieuwe projecten	
3.1.1 Organisatie projecten	6
3.1.2 Natuurmarketing	6
3.1.3 Beheer projecten	9
3.1.4 Bouwprojecten	14
3.1.5 Stadslandbouw	14
3.1.6 Educatie	15
Hoofdstuk 4: Financiën	15

Hoofdstuk 1: Inleiding

Dit is het inhoudelijke jaarverslag. Het financiële jaarverslag wordt apart opgemaakt door de accountant.

1.1 Algemeen

Dit is het 6e jaarverslag van Stichting M.E.E.RGroen. In jaarverslagen 2012 tm 2015 is uitgebreid stil gedaan bij de doelen en werkwijze. Deze doelen en werkwijze veranderen niet wezenlijk. Daarom wordt hiervoor verwezen naar deze jaarverslagen en behandelt dit verslag actuele ontwikkelingen in 2017. Deze waren net als in 2016 niet onverdeeld gunstig. Na een stormachtige ontwikkeling tussen 2011 en 2014 in aantallen deelnemers is daar in 2015 een dip in ontstaan. De oorzaak is tweeledig: het uitvallen van een aantal groentetuinprojecten, zoals twee kasprojecten in Aalsmeer en één in Haarlem, waar veel mensen in werkten en allerlei bezuinigingsprocessen van de overheid die door werken via UWV(werklozen), Maatschappelijke stages en GGZ instellingen , waardoor we meer tijd en energie in deelnemerswerving en opleiding moeten steken met steeds minder rendement. Daar kwam in 2017 bovenop dat de gemeente Haarlemmermeer een aantal contracten ontbond en later andere projecten met een negatief budget aanbod. In de gemeente Heemstede wordt het werk van MEERGroen breed gedragen met o.a. als resultaat dat het 3^e grote project op stapel staat. Positieve ontwikkelingen in de Haarlemmermeer waren de contacten met de ondernemersvereniging Hoofdorp centrum met als resultaat het Pop-up parkje op het Raadhuisplein en de verlenging van het beheercontract voor de Voedsel tuin op Park 2020. Ook in Amstelveen en met de aanleg van klimaatbossen loopt het niet zoals gewenst. Meer daarover in de bespreking van de projecten.

Naast de al jaren lopende Flora en Fauna columns in het huis aan huis blad HC, werd MEERGroen in 2017 in de gelegenheid gesteld een 2-wekelijks column over de MEERGroen activiteiten in een 2^e nieuw huis aan huis blad te maken, in het Nieuwsblad Haarlemmermeer. Ook op youtube waren er ontwikkelingen met een wekelijkse vlog door Feline Boot, die in een tussenjaar na haar eindexamen zich maatschappelijk wilde inzetten en oriënteren.

1.2 Organisatie

Bestuur en de raad van advies worden gevormd door leden uit het bedrijfsleven, politiek en maatschappelijke organisaties.

De bestuurssamenstelling is zoals in 2016: Ton Belderok, Roel Cremer, Ton van Oostwaard en Sytske Seetz. Het bestuur komt in principe maandelijks bij elkaar.

Raad van Advies

Instellingen, bedrijven, organisaties en overheden die de doelen en waarde van de stichting onderschrijven en willen bekrachtigen, worden van harte uitgenodigd in de raad zitting te nemen en de stichting in materiële en immateriële zin, te steunen en te adviseren, tijdens en buiten de bestuursvergaderingen. De raad van Advies wordt eind 2017 gevormd door: C. Broekhoven, C. van Lent, F. Versteeg, R. Hamminga.

Directeur van Stichting M.E.E.RGroen is F.B. (Franke) van der Laan.

Deze functie combineert Van der Laan met een part-time beheerderschap van

De Heimanshof. In zijn werkzaamheden wordt hij bijgestaan door een team, dat deels als ZZP-er wordt betaald en anderdeels op vrijwillige basis werkzaamheden organiseert en begeleidt.

De kern van het team bestaat uit:

- Hans Millenaar en Roanna Braam: Groepsbegeleiders Werkgroep Park2020
- Eric Jagtman: Coördinator Werkgroep M.E.E.RGroen Heemstede

- Joop v/d Pol: Coördinator Werkgroep Wijktaun Houtwijkerveld

Aangevuld met inmiddels ervaren vrijwilligers zoals Carl Meskers, Jan Wijnstra, Adri Huiberts, Jacqueline Quarles van Ufford, Tugay Dag, Marlied Collet en Nathalie Heidegger, die allerlei taken en werkzaamheden zelfstandig verrichten en/of groepenkunnen begeleiden.

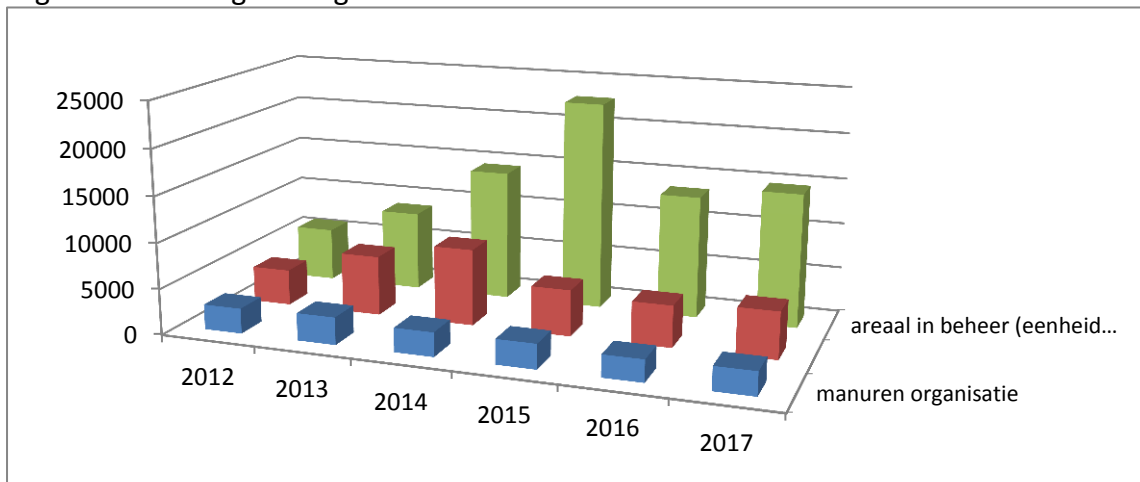
In totaal werden in 2017 door ca. 900 verschillende mensen ruim 5100 mandagen aan werk verzet op ca 145 ha in 26 verschillende projecten. Op de samenstelling van het vrijwilligersbestand en de verschillende projecten wordt verder ingegaan in dit jaarverslag.

Hoofdstuk 2: Ontwikkeling deelname

Sinds 2011 was er een gestage toename in de aantallen deelnemers aan MEERGroen-projecten en in de arealen die we in beheer hebben. Het MEERGroen burgerparticipatie-model is zo flexibel mogelijk in het aanbod van werk, zodat bijna iedereen een onderwerp of een activiteit van zijn gading vindt.

Het werk varieert van 'buffelen' tot fysiek lichte werkzaamheden of gastheer/gastvrouw zijn, stadslandbouw, natuurbeheer en natuurontwikkeling, maken van video documentaires (zie website), fotorapportages maken, verslagen en educatieve routes, technische werkzaamheden zoals het bouwen van nestkasten, insectenhôtels en nog veel meer.

In de tijdsbesteding zijn we ook flexibel: Er wordt gestreefd naar een vaste groep deelnemers die een bepaald project of gebied in 'moreel eigendom' neemt en er wekelijks of maandelijks aan werkt. Deze werkgroepen worden aangevuld door groepen vrijwilligers die af en toe, b.v. op een teambuilding dag, op NLDoet, de nationale natuurwerkdag, Earth Day, of voor een stagedag komen helpen. We zeggen wel eens dat het bij MEERGroen elke dag NLDoet en nationale natuurwerkdag tegelijk is. En hoe groter en gemotiveerder de groep is die zich aanmeldt, hoe flexibeler wij worden in het faciliteren van de wensen. Zo worden bijna 365 dagen van het jaar activiteiten uitgevoerd op een of meer plaatsen tegelijk. Onderstaande grafiek geeft de ontwikkeling aan van de activiteiten, arealen in beheer en de overhead aan organisatie en begeleiding.

De bijbehorende getallen zijn:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
manuren organisatie	2748.5	2990.5	2633	2709	2405	2562
Mandagen vrijwilligers	3942	6540.38	8374	5061	4567	5136
areaal in beheer (eenheid 100 m2 ivm schaal)	5880	8755	14350	22825	13400	14657

Dat het aantal mandagen gedaald is komt vooral door het wegvallen van enkele groentetuinprojecten waarin veel mensen actief waren: twee kas-projecten in Aalsmeer, een groentetuin in Haarlem. Het areaal t.o.v. 2015 is teruggelopen, omdat er in een aantal projecten, waarin we niet wekelijks werken, alleen het areaal is gerekend waarop we dit jaar gewerkt hebben (Groene Weelde, Groene Carre) en een groot project wat in 2015 begonnen was (Westgarde, 40 ha) niet doorgezet heeft.

De meest significante ontwikkelingen in enkele projecten worden hieronder besproken.

Hoofdstuk 3: Werkzaamheden inhoudelijk

Er is een verscheidenheid aan projecten op uiteenlopende gebieden in uitvoering: natuurbeheer en stadslandbouw, maar ook het bouwen van insectenhôtels, de aanleg van boomgaarden, de bouw van natuurspeelplaatsen, de opleiding en begeleiding van stagiaires, jeugdactiviteiten, het organiseren en het oprichten van burgerparticipatie platforms. Daarbij komen werkzaamheden voor als voordrachten, lezingen, vergaderingen, websites het opzetten van financiering en organisatie en het maken van documentaires.

Het doel van de projecten is, mensen de gelegenheid bieden kennis, ervaring, beleving en affiniteit op te doen door zelf verantwoordelijkheid te nemen en zelf de handen uit de mouwen te steken voor een bijdrage aan de leefomgeving.

Hieronder wordt een overzicht en verantwoording gegeven van soorten activiteiten, het startjaar, het areaal, het aantal deelnemers (in mandagen), de begeleiding/organisatie (in uren) al of niet voorzien van aanvullende opmerkingen.

Er zijn projecten bij die langer lopen dan Stichting MEERGroen bestaat. Dit komt omdat die projecten vanuit De Heimanshof zijn gestart en in 2011 door MEERGroen zijn overgenomen.

Toelichting bij de projecten (zie tabel)

3.1: Organisatie

De organisatie omvat alle activiteiten die niet rechtstreeks aan een project gekoppeld kunnen worden, zoals bestuurlijke activiteiten, rapportage en administratie, netwerken en contacten onderhouden, lezingen geven en vergaderen, nieuwe vrijwilligers zoeken plus inwerken en acquisitie activiteiten voordat een project operationeel wordt.

3.2 Natuurmarketing

3.2.1: Columns en vlogs

Natuurmarketing is een essentieel onderdeel van het werk. Gezien de vooroordelen die er over het werken in de natuur bestaan, is een permanente stroom van (goed) nieuws nodig om te onderstrepen hoe leuk en belangrijk het kan zijn om samen de handen uit de mouwen te steken en om door te geven hoeveel inspiratie en energie dat op kan leveren. Die stroom van nieuws raakt mensen en levert het draagvlak op waardoor ze besluiten om ook een keer te komen kijken en mee te doen.

Onze natuurmarketing bestaat uit persberichten over activiteiten, de Flora en Fauna column in de HC, de boomweggeefactie en werd dit jaar aan gevuld met 2 nieuwe ontwikkelingen, met nog een derde die er aan komt.

De Flora en Fauna column in de Hoofddorpse Courant beleefde in 2017 zijn 11e jaar vanaf mei 2006. De redactie heeft de frequentie van een column per week teruggebracht naar een column per twee weken. De column is een medium dat elke keer de waarde van (vaak bijzondere) flora en fauna in de Haarlemmermeer op de kaart zet en onderstreept. Hierdoor komt een gestage stroom van contacten en reacties op gang.

In 2017 kwam er een nieuw huis aan huis blad in de Haarlemmermeer: het Nieuwsblad Haarlemmermeer, dat ruimte bood voor een column specifiek over het natuurwerk en de burgerparticipatie die we vanuit MEERGroen nastreven. De column startte in oktober en laat, behalve voor een overzicht waar we elke week mee bezig zijn, ook ruimte om elke keer een vrijwilliger aan het woord te laten, die in zijn eigen woorden aangeeft wat hem bij MEERGroen aanspreekt. Hopelijk heeft dit het effect dat allerlei type

mensen zich op termijn beter kunnen identificeren met wat we doen end at de drempel om mee te doen lager wordt.

Tabel 1: Projecten overzicht 2017

Onderstaand staan de projecten van 2017 aangegeven met de aantallen mandagen en organisatie uren die er in 2017 zijn gemaakt en de aantallen vrijwilligers die er in hebben deelgenomen. De nieuwe projecten staan aangegeven **in kleur**.

Projecten 2017:

*: Met mandagen worden hier vrijwilligersmandagen aangegeven. Die zijn meestal niet 8 uur, maar 6 uur, waarvan circa 2 uur besteed wordt aan rondleidingen, socialiseren, koffie drinken, etc. en er 4 uur netto echt gewerkt wordt.

volgnr	Project	startjaar	opp 2017 (ha)	Man Dagen	org. uren	Deel nemers
A	Organisatie					
1	Organisatie	2011	nvt	431.3	970	14
B	Natuurmarketing					
2	Columns en vlogs	2012	nvt	31.75	48	5
3	Monumentale bomenpaden	2011	nvt	0	1	2
4	Boomweggeef/Klimaatbos/ Kweekkas De Kwakel	2009	4	120	107	45
C	Beheer projecten					
5	Bloemenweides Floriande	2008	1.5	3	4	8
6	Bloemenweides Overbos	2007	2	8.25	10	5
7	Bomen/Insecten/natuurpad Haarlemmermeerse Bos	2007	2	13.5	5	15
8	Groene Carré	2009	1	20.75	9	25
9	Groene Weelde	2010	5	104.25	9	60
10	Houtwijkerveld wijktuin	2010	2.5	40	19	10
11	Wandelbos Hoofddorp	2012	6.5	11.25	10	8
12	Rotsen veld	2011	1	48.5	48	20
13	Pup-up parkje	2017	0.02	198.75	123.25	50
14	Robin Hood Bos	2008	1	178	31	115
15	Valley	2017	0.5	21	18	15
16	Beetslaanparkje	2013	1	10	2	15
17	Kaagtuin en Smikkelroute	2008	1	45.25	15	40
18	Historische Spoorlijn Amsterdam Bovenkerk	2013	15	102.25	54	12
19	Meermond Heemstede	2013	5.5	713.5	243	115
20	Landgoed Groenendaal Heemstede	2015	90	555	133	85
21	Sorghbosch Heemstede	2017	6	101.25	21	25
D	Bouwprojecten					
22	Insectenhotels	2009	nvt	351.25	81	100
E	Stadslandbouw					
23	Tudorpark wijktuin	2012	0.4	1072.5	1	100
24	Groente/Heemtuintuin Geniedijk	1996	0.2	227.4	402	10
25	Voedseltuin Park 2020	2015	0.45	727.5	197.5	34
	totaal		146.57	5136.2	2561.75	933
F (extra)	Educatie					
26	Stagebegeleiding/deelname	2008	nvt	371.5	664	35

Een tweede nieuwe natuurmarketing ontwikkeling was dat een jonge vrouw die zich na haar middelbare school wilde oriënteren op haar toekomst en vooral de maatschappelijke kant het experiment aanging om elke week een vlog te maken. Deze vlog is sinds oktober op youtube te vinden onder de zoekterm st.meergroen en staat op de site. Natuurlijk hopen we met deze uiting op sociale media meer jongeren aan te spreken en ook natuurwerk (een beetje) van het grijze hoofden imago af te helpen.

Een natuurmarketinginitiatief dat nog in ontwikkeling is, is het uitbrengen van een boek, wat de vele drijfveren achter het doel 'waarom we doen wat we doen' bekender te maken. Een dergelijk boek met vervolg activiteiten zou een drager voor verbreding van de organisatie en deelname moeten worden. De 10 minuten die er normaliter is om uit te leggen wat en waarom we doen is niet genoeg om de benodigde 65+ pagina's uit de doeken te doen.

3.2.2 Boomweggeefacties

De boomweggeefacties houden in dat de hele herfst en winter bomen verzameld worden die tussen 21 maart en 1 april weggegeven worden, met alles wat daar aan publiciteit en activiteit bij komt kijken. De boomweggeefacties (sinds 2009) bestaan uit het beschikbaar stellen van verzamelde bomen en stuiken aan particulieren om hun tuin en terreinen natuurvriendelijk mee in te richten. Het is ook een actie om de nationale boomfeestdag te ondersteunen en een manier om de waarde van ecologische kennis en inzet te onderstrepen. Dit jaar zijn ca. 8000 bomen en struiken van 60 soorten aan 180 mensen en instellingen meegegeven in Haarlemmermeer en Heemstede, waaronder ook veel wilgen voor wilgen tenenlabrynten bij verschillende scholen en kinderopvang plekken. Bij gemiddeld €3 per boompje is dat een maatschappelijk cadeautje van ca. €24.000. De boomweggeefacte wordt in toenemende mate een grootschalig project, met name waar het gaat om samenwerking met MyEarth Corporation voor de aanleg van klimaatbossen. Op 3 plekken zijn ook nog eens 4000 bomen geplant in Heemstede bij het Landgoed Groenendaal, op een Klimaatbos-demonstratie-perceel langs de Hoofdvaart bij Schiphol en op het PUP-up parkje op het Raadhuisplein in Hoofddorp. De overblijvende 3000 bomen zijn ingekuuld op het MY Earth terrein in De Kwakel in afwachting van toestemming en ruimte om klimaatbossen aan te planten.

3.3 Beheerprojecten

Het overgrote deel van de projecten valt onder de beheerprojecten.

Haarlemmermeer

3.3.1 en 2 De bloemenweides, akkerkruiden en orchideeën weides in Overbos en Floriande

Deze zijn in 2007 en 2008 aangelegd. Al die jaren hebben we deze bloemenplekken zonder vergoeding in stand gehouden, door aandacht te vragen voor het maaien, afvoeren, frezen en soms opnieuw zaaien en het soms ook financieren daarvan. Het lijkt erop dat de waardering in de wijken en de gemeente nu de kant op gaat dat we deze gebieden in de vorm van beheer-contracten gefinancierd krijgen. Heel 2017 is daar overleg over geweest, maar die heeft nog niet geresulteerd in duidelijkheid. Wellicht in 2018. Wel is door de onduidelijkheid voor het eerst in 10 jaar de beheercyclus verkeerd gelopen van het maaien en frezen op een moment (voor half september) dat de eigenzaad productie voor bloei in het jaar erop kon zorgen.

3.3.6 Bomen en insecten pad in het Haarlemmermeerse bos

Deze in 2007 en 2008 ingericht. In 2015 is het bomenpad opnieuw ingericht door het NMCX i.s.m. de gemeente. Het insectenpad maaien we elk jaar in het voorjaar.

3.3.7 Groene Carre

In drie gebieden van recreatieschap Spaarnwoude zijn we actief sinds 2009: Groene Weelde, Groene Carre Zuid en Boseilanden. Aan de Boseilanden zijn we in 2017 niet toegekomen.

Rond Nldoet maaien en hooien we de orchideeën/amfibieënkuil op het Groene Carre ook altijd en verwijderen we berken- en wilgenopslag. In de in 2009 gecreëerde voedselarme brakke en vochtige laagte blijven de bijzondere ontwikkelingen zich opvolgen. Op minder dan 1 ha groeien er inmiddels 2000 rietorchissen, 20.000 moeraswespenorchissen, 8000 zomerbitterling, 50 rondbladig wintergroen, 150 Moeraskartelblad, 3 soortenogen troost, 2 soorten duizendguldenkruid en de laatste spectaculaire ontwikkeling is dat parnassia(een duinvallei plant) zich tot meer dan 8000 exemplaren heeft uitgebreid. Al deze soorten zijn bijzonder of heel bijzonder of staan op een rode lijst als bedreigt. En daarnaast staan er nog 60- 80 andere soorten.

3.3.8 Groene Weelde

In tegenstelling tot de eerste jaren waarin we soms wel tien werkdagen per jaar konden houden (mede gestimuleerd door pannenkoekenlunches in het lokale pannenkoeken restaurant) meldden zich sinds 2015 steeds minder deelnemers. Door het gebrek aan opkomst is het werk dat we in 2016 gedaan hebben minder dan we voor ogen hadden. Wel is er in 2017 met Nldoet wel weer een grote werk dag gehouden in de Groene weelde met meer dan 40 mensen.

3.3.9 Houtwijkerveld wijktuin

De in 2015 aangelegde boomgaard is goed aangeslagen en de verwachte eerste oogst bleef niet hangen tot het oogst feest in 2017. Er is een aantal beheerdagen gehouden, waarop er met de wijk gemaaid, gehooid en aan bosbeheer gedaan is. De onduidelijkheden met de gemeente over de beheercontracten, vooral over het wandelbos heeft ook dit project parten gespeeld. Net als bij de bloemenweides kwam er geen duidelijkheid over wie welk beheer zou doen en uit eindelijk heeft dit de helft van het benodigde werk stilgelegd met name het maaien en het frezen van de bloemen weides.

3.3.10 Wandelbos Hoofddorp

In het wandelbos Hoofddorp was na vier jaar werk aan achterstallig onderhoud aan bramen, grote en kleine zaailingen en berenklauwen eindelijk een fase bereikt dat het werk tot regulier systematisch onderhoud kan worden beperkt in het hele oude deel uit 1936 (4.5 ha). En er was ook begonnen met systematisch onderhoud in het nieuwe deel uit 1975 (3 ha).

Jammer genoeg heeft het inspraakproces over het 'Stadspark Hoofddorp' onze werkzaamheden doorkruist. MEERGroen is altijd positief betrokken geweest bij de wensen voor aanpassing van het Wandelbos, maar werd eind 2016 toen het er op aan kwam, niet meer betrokken.

De plannen ging namelijk steeds meer richting het rigoures verwijderen van struiken en bomen langs de vaart voor open park gazon met hier en daar een boom. Dat is inmiddels gebeurd waarbij er net als in Houtwijkerveld voor 10.000-en euro' s aan stinsen bollen die er door vrijwilligers tussen 2008 en 2016 zijn uitgezet vernietigd zijn. MEERGroen als beheerder van het Wandelbos 2012 tot 2018 heeft steeds de wens uitgesproken om samen de verandering te lijf te gaan in een ideale combinatie van het werken met machines door aannemers van de gemeente en het handwerk door MEERGroen. Waarom dit niet kan snappen we niet. Tot maart 2017 hebben we in het bos doorgewerkt en daarna niet meer. In oktober 2016 is de wens geuit door de gemeente om het beheercontract op te zeggen om dat het in een bos van 6.5 ha te gevaarlijk zou zijn als er ergens aannemers aan het zagen waren. Geheel 2017 zijn deze plannen op bestuurlijk niveau onderwerp van gesprek geweest met de gemeente en wat de plannen van de gemeente zijn, is nog niet bekend.

3.3.11 Rotsenveld Bornholm

Het rotsenveld van ca 1 ha groot op en rond de kruising van de N201, de Kruisweg en de Van Heuven Goedhartlaan hebben we sinds een jaar of 4 (onbetaald) in beheer genomen dat het een uniek biotoop vormt met potentie voor varens, vetplanten, kruiden, amfibieën en reptielen, maar al vele jaren is het terrein door minimaal beheer vol gegroeid met inmiddels flink uit de kluiten gewassen struiken, bomen, riet en bramen. In 2017 zijn we gaande weg overgegaan van af en toe werken naar elke week werken. Met Nldoet budget hebben we zelfs een kraantje in kunnen zetten om boomstronken uit te trekken. We werken er regelmatig om dat het stenenveld naast Houtwijkerveld, de bloemenweides in Overbos en Floriande en het Jansoniusterrein te gebieden zijn die de gemeente op het oog heeft om ons in regulier beheer te geven en dus willen we niet dat het achterstallig onderhoud te ver op loopt. In de winter hebben we zelfs tijd en energie gevonden om alle steenblokken van 1 -100 kg van hun plek te rollen op een plek waar bramen erg woekeren. In de dunne laag aarde en humus die zich daar verzameld heeft zijn de meeste bramen wortels nl dan wel structureel te verwijderen.

3.3.12 : Pop Up Parkje raadhuisplein (nieuw in 2017)

In 2017 deden we een oproep om meer aandacht aan natuurspeelplaatsen te geven. Daar heeft de ondernemersvereniging Hoofddorp, die de oude skatebaan voor het Raadhuis een rol in de vergroening van het stadscentrum wilden geven, op gereageerd. In samenwerking met die ondernemersvereniging en een hovenier is er in maart een record tijd een plan gemaakt en uitgevoerd voor half april. Dat plan bestond uit de op de skatebaan al aanwezige aarde een mix van zware fruitbomen, bloem en besdragende struikjes, vaste planten, eenjarige perkplanten en bloemenzaad te gebruiken om het PUP-up parkje er jaarrond aantrekkelijk uit te laten zien. Naast deze elementen zijn er insectenhutten en wilgentenenhutten aangelegd en is het betonnen en ijzeren hekwerk in gepakt met wilgen. In tegenstelling tot de verwachting werd dit parkje op een zeer vandalisme gevoelige plek niet binnen de kortste keren gesloopt zoals in de 2 jaren ervoor. Dat kwam een de ene kant omdat de begroeiing zo was gekozen dat het niet uitnodigde om er door heen te lopen (stekels en brandnetels o.a) en anderzijds omdat er wanneer het nodig was beheer werd toegepast. In de zomer zelfs elke week. Mooi was te zien dat de verschillende gewassen elkaar aanvulden in bloei en dichtheid. Het bijenbloemen mengsel zaaide zich zelf uit en bloeide in oktober en november voor een tweede keer. Omdat het onderscheid tussen houtsnipperpaden en bloemenvakken moeilijk te begrijpen is voor de moderne stadsmens hebben we als MEERGroen ook alle bloemen vakken omrand met (1800!) houten paaltjes die 30 cm in de grond geslagen werden en 10-15 cm er boven uitstaken. Dit POP-up parkje heft een beperkte levensduur omdat er op deze plek bij een grote verbouwing van het gemeente huis een ondergrondse garage gaat komen. Maar dat duurt nog wel een aantal jaren

3.3.13 Robin Hood Bos Bikube/Sterren school (Nieuw)

Een jaar of 8 geleden waren we betrokken bij het inrichten van een speelbos met ecologische inrichting bij de Bikube school, die inmiddels Sterren school heet. Hoe wel het bos nog wel voor spelen wordt gebruikt, is het door gebrek aan onderhoud dichtgegroeid geraakt. Maar het idee van een natuurterrein is niet losgelaten en nieuw leven ingeblazen door het inschakelen van een architect. Deze architect heeft een plan gemaakt die de leraren, ouders, omwonenden en sponsors enthousiast moet maken en wat indien door een bedrijf wordt uitgevoerd ca €150.000 moet gaan kosten. Er is een start budget, maar bijlange na niet genoeg. Daarom is burgerparticipatie als middel ingezet om gefaseerd zowel fondsen te werven als stap voor stap onderdelen te realiseren indien daar handen en fondsen voor zijn. Met Nldoet is de eerste beheerhaalslag gemaakt en een druivenpergola boven een zitkuil voor een klas gemaakt en met de burendag een toonaangevend kunst werk gerealiseerd met MEERgroen medewerking en een flinke opkomst van school en buurt. Het plan is om zo voorlopig door te gaan.

3.3.14: Valley

Een vervolg project van het Park 2020 kantoren park van Delta samen met de gemeente en de SADC (Schiphol Airport Development Corporation) is een logistiek bedrijven terrein van ca 140 ha. Dit project heeft nog hogere duurzaamheidsambities en wil leren van de ervaringen van Park 2020. Binnen dit bedrijven terrein wat in de komende 30 jaar moet ontstaan is een zone van kleine innovatieve bedrijvigheid gepland, genaamd The Valley. Deze Valley is geconcentreerd in zone (en de boerderijen) langs de Rijnlanderweg aldaar. Een van die boerderijen (De Vogel) is ingericht als innovatiecentrum. Mede door de ervaringen in Park 2020 kwam ook MEERGroen in beeld in 2017 om rond dat centrum een inspirerende buitenruimte te helpen ontwikkelen, waarbij gesproken werd over een gebied wat vele malen groter was dan de Voedseltuin in Park2020. Door tegenvallende ontwikkelingen die mede geleid hebben tot een management wisseling is dat project na een pro-actieve start, waarbij er al een vrijwilligers coördinator uit onze gelederen werd aangesteld in het najaar in het slop geraakt. Of we daar weer uit komen zal in 2018 moeten blijken.

Kaag en Braassem

3. 3.15 Kaagtuin en Smikkelroute

De groentetuinen, natuuroever en boomgaard horen bij het bezinningscentrum 'De Stal' op de Kaag en zijn inmiddels een jaar of 9 geleden aangelegd. Met name rond de boomgaard proberen we met het centrum een traditie op te bouwen dat de Kaag scholen en bewoners zich betrokken voelen bij het onderhoud en dat men als tegenprestatie dan ook van de vruchten gebruik mag maken. Inmiddels zijn de hoogstambomen op een leeftijd gekomen dat ze flink fruit produceren. Met de Buitenkaagschool bovenbouw wordt elk jaar een voorjaarsverzorgingsmiddag en een najaars oogstmiddag georganiseerd, waar we steeds meer Kaagbewoners bij proberen te betrekken. Dit jaar is alleen de voorjaarsmiddag door gegaan.

Heemstede:

In Heemstede wordt sinds juli 2013 met een groeiende werkgroep van 20 personen gewerkt, niet meer af en toe, maar elke vrijdag. Het eerste project van Speelbos Meermond in februari 2015 was het achterstallig beheer van dit terrein zodanig weggewerkt, dat de groep het zich kon veroorloven om een 2e project in Heemstede op te pakken. Sinds die tijd wordt om de week in Meermond en in Landgoed Groenendaal gewerkt. Naast enige financiële ondersteuning sinds 2016 steunt de gemeente onze groep sinds medio 2017 ook door het beschikbaar stellen van een groengroep met begeleider van de Hartenkamp stichting (voor jongeren met een werk beperking). Deze groep telt inmiddels 6 mensen en de samenwerking bevalt wederzijds prima. Daarmee vullen naast de ecologische doelen ook de maatschappelijke functie in. Omdat ook het werk in Groenendaal vlot verloopt is erin 2017 ook een derde grote project in zicht gekomen. Hiermee komen we dicht bij onze ambitie om met een betaalde coördinator op meerdere dagen in de week in meerdere projecten te gaan werken met werkgroepen die uit verschillende mensen bestaan (bv maandag Groenendaal, vrijdag Meermond en zaterdag het derde project). Tussen deze bedrijven door hebben we een vandalisme bestendig insectenhotel met eromheen een bloemenweide aangelegd bij het Oude Slot, een bloeiende berm van de Vrijheidsdreef beheerd en is er een eerste begin gemaakt met een boomweggeef- en boomplant actie.

Toch loopt nog niet alles op rolletjes. 1.5 jaar lang is het nog niet gelukt de bouwvergunning van het insectenhotel in te dienen. Ook het al 6 jaar lopende overleg met ambtenaren, wethouders en gemeente raad over ene structurele burgerparticipatie vorm heft ook in 2017 weer niet geleid tot de gehoopte stappen, hoewel we er dit jaar erg dicht bij leken te zijn rond de begrotingsbesprekingen.

3.3.16: Meermond

In Meermond hebben we ons dit jaar geconcentreerd op het vasthouden van het niveau van het beheer. En dat is goed gelukt. Als nieuw initiatief hebben we de bloemenweide in oppervlakte en diversiteit uit gebreid. Deze is nu ca 0.5 ha en heeft 5 verschillende karakters: en deel waar wilde klaprozen en korenbloemen dominant zijn, een deel waar herik en koolzaad dominant is, een deel waar bontkroonkruid en wikke dominant is, een deel waar slaapbol (grote klaproos) dominant is en een deel met wilde pastinaak zonder dominante soorten waar een mix van alles voor komt.

Omdat het begin van het jaar erg droog was en het moeras al voor onze bemoeienis in 2013 begon te verlanden, waardoor steeds meer soorten van droge gronden zoals bramen, haagwinde, fiorien gras en ook pitrus de moerasplanten gingen overwoekeren en de moerasplanten gingen kwijnen, hebben we een manier gevonden om het moeras 10- 20 cm onder water te zetten. Dat heeft zeer goed uitgewerkt en er is weer een explosie van moerassoorten opgetreden. De enige soort die zich daar niets aan gelegen liet liggen was de pitrus. Die proberen we terug te dringen door moeraskartelblad, een prachtig bloeiende zeldzame pitrusparasiet uit te zaaien. Ook is er een voorstel ingediend bij gemeente, anticiperend op het in gebruik nemen van het naast gelegen waterzuiveringsterrein als NME centrum als en wanneer dit afgestoten wordt voor actief gebruik. De omleggingpersbuis is al gelegd in 2017.

3.3. 17 Groenendaal

Groenendaal is een landgoed van ruim 300 jaar oud, dat 90 ha meet en ruim 100 jaar in bezit van de gemeente is. Het landgoed telt talloze monumentale bomen, die echter veelal aan het zicht worden onttrokken door miljoenen zaailingen van esdoorns en beuken, die opkwamen door het instellen van 'ecologisch' beheer, wat vertaald werd als niet veel doen. De inzet van Schotse Hooglanders heeft niet gewerkt omdat die esdoorns niet eten. De voormalige boswachter ging het opschot met een bosmaaier te lijf waardoor de wortelstronken steeds sterker werden en de scheuten en stammen talrijker. Onze groep met de nieuwe boswachters is bezig om de esdoorns met wortel en al te verwijderen, met een jaarlijkse 'onderhoudsbeurt' door een kudde schapen die de jonge zaailingen wel lusten en bijhouden. Dat is inmiddels op ca 30 ha gebeurd. Tot grote tevredenheid van niet alleen de boswachters en de gemeente, maar ook de eigen vrijwilligersgroep en de vele wandelaars in het landgoed.

Ook de bollenplant actie die eind 2016 in Groenendaal op de vrijgekomen stukken bosgrond was gestart is versterkt doorgevoerd aan het begin van het jaar. Naast 40.000 officieel gekochte bollen in 2016 kwamen er als restpartij maar liefst 220.000 bollen beschikbaar en konden we daarnaast nog ca 100.000 bolletjes uit een landgoed in Bentveld, wat opgebroken werd voor nieuwbouw 'redden' en ca 50.000 daslookbollen uit de Heimanshof in Hoofddorp. Deze plantacties zijn uitgevoerd met eigen vrijwilligers, met de Hartenkampgroep, met de Valkenburgschool, de Vrije School Hoofddorp en met een GGZ groep.

3.3.18 Sorghbosch (Nieuw)

Mede omdat het werk dat wij weten te verzetten en de toegevoegde recreatieve, educatieve en maatschappelijke waarden in Meermond en Groenendaal niet onopgemerkt zijn gebleven, is er in 2017 nog een terrein in zicht gekomen als potentieel werk terrein. Het gaat om het Sorghbosch, ook een oud landgoed van ca 5-6 ha waarin en waarnaast 3 woonvoorzieningen voor ouderen zijn gevestigd van 3 verschillende eigenaren. De directie omgeving van de woonvoorzieningen wordt door hoveniers regulier onderhoud gepleegd, maar aan het bos met monumentale bomen, minimaal. Er is wel een beheer- en onderhoudsplan opgesteld, maar door allerlei gedoe van nieuwbouw en doorverkoop is het bos erbij ingeschoten. En het resultaat daarvan was is dat ook dit bos voor een groot deel dichtgegroeid met opschot van vooral esdoorns, dat monumentale eiken en lindes worden verdrongen door jonge beuken en alle soorten door esdoorns van een jaar of 25-40. Ook groeide het bos door het hek over trottoir en fietspad en raakte de eens dichte stinsenvetatie in de ondergroei in de verdrukking en uit het zicht/licht.

In september is er vrijblijvend een werkdag gehouden om te laten zien aan de zorginstellingen hoe wij werken en wat het resultaat is. Dat werk is opgevolgd met besprekingen over een beheer regeling, de organisatie van een informatie middag (begin 2018) en er is nog een 2^e werk dag gehouden om een van de meest acute beheerproblemen op te lossen. Naar verwachting wordt er begin 2018 een beheerregeling afgesproken en beginnen we met de vorming van een 2^e werk groep met eigen coördinator naast de groep die op vrijdag werkt.

Het Sorghbosch heeft naast de vele monumentale bomen een aantal bijzonder elementen: een van de laatste niet afgegraven duinen, 2 vijvers met potentie voor een ijsvogelwand, een reiger kolonie, een ijskelder met vleermuizen kolonie en de al genoemde stinsen vegetatie. Aan een intensieve inventarisatie van de soortenrijkdom is nog geen aandacht besteed.

Amsterdam en Amstelveen

3.3.19 Historische Spoorlijn Amsterdam Bovenkerk

Op de museum-tramlijn is op verzoek van de EMA (Elektrische Museumtramlijn Amsterdam) het ecologische beheerwerk in 2013 begonnen met 'ad hoc' dagen. In 2015 en 2016 is de groep van 2-4 mensen uit de EMA en MEERGroen Hoofddorp gaandeweg uitgegroeid naar 6-15 met steeds meer deelnemers uit Amstelveen en Amsterdam en is een ritme van eens in de 14 dagen werken op een zaterdag ontstaan. Mede n.a.v. onze inzet heeft ook de gemeente Amstelveen het beheer op de dijk buiten de directe nabijheid van de spoorlijn (totaal 7 van de 15 ha) een grotere inzet van aannemers. In 2015 is ca 1.5 km van de spoordijk op orde gebracht en de gemeente heeft veel bramenstruweel laten verwijderen op andere stukken. In 2016 zijn daar twee stukken van 500 m² aan toe gevoegd bij de A9 en op het traject tussen de bosbaan en de Kalfjeslaan, naar een aantal werkdagen elders, waar bramen en bomen te veel last veroorzaakten. Echter pas bij werkgroepen van 20-30 mensen die om de week in het Amstelveense en het Amsterdamse deel aan het werk zijn, kunnen we verwachten dat we de spoordijk ecologisch op orde kunnen krijgen en houden: wat betekent dat we ook lucht krijgen om de karakteristieke biodiversiteit van deze spoordijk tot zijn recht te laten komen. Tot mei-juni 2017 zijn deze werkzaamheden door gegaan. Toen viel de coördinator vanuit de EMA weg door gebrek aan steun uit haar eigen organisatie en gezondheidsproblemen en zakte ook (ongelateerd daaraan) het aantal deelnemers uit Amstelveen en Amsterdam sterk terug met als gevolg dat we een keer of 6 bij 25- 30 graden met bijna alleen 2-4 mensen uit Hoofddorp de spoordijk van Amstelveen stonden te onderhouden. Omdat dit al sinds 2013 gebeurde zonder enige vergoeding met koffie en koek uit de MEERGroenpot en met gereedschap en vervoer idem en er na 4 jaar nog geen enkele aanwijzing kwam uit de EMA en de gemeentes dat dit zou kunnen veranderen zijn de werkzaamheden opgeschort totdat daar wel sprake van wordt.

3.4 : Bouwprojecten

Niet iedereen met affiniteit met de doelen van MEERGroen, voelt zich betrokken bij het traditionele 'groene' werk van natuurbeheer en stadslandbouw. In de loop der jaren is er daarom een spectrum aan werkzaamheden ontwikkeld, waar ook de meer technisch georiënteerde mensen zich bij betrokken voelen. Ook dat werk kan een bijdrage leveren aan de doelen om de samenleving bij de natuur te betrekken. Het gaat hierbij vooral om het bouwen van insectenhôtels, nestkasten, egelhotels en ook natuurspeelplaatsen. Een extra voordeel van de bouwactiviteiten is, dat het meer weersonafhankelijk is en daarmee een zekere continuïteit in het aanbod van werkzaamheden jaarrond oplevert en extra argumenten voor bedrijven en scholen om MEERGroen te kiezen als stageplek of teambuilding.

In 2017 hebben we 1.5 vandalisme bestendig insectenhôtel, 12 grote insectenhôtels, 3 middelgrote, en ca 90 van nestkastformaat gebouwd. Het afgebouwd vandalisme bestendige insectenhôtel (van 1500 kilo) is in april tijdelijk geplaatst in afwachting van een bouwvergunningsprocedure. Er is een interessant contact

met de stichting Honeyhighway ontstaan die bloemenlinten voor bijen en vlinders langs snelwegen en spoorlijnen promoot en aanlegt en die (onze) insectenhôtels in die linten wil gaan op nemen.

3.5: Stadslandbouw

Er is de laatste jaren een sterk groeiende belangstelling voor groenteteelt. We zijn als MEERGroen betrokken bij een aantal projecten met allerlei partners om hierin te voorzien en om belangstellenden de waarde van zelf gezond bewegen en gezond voedsel verbouwen te laten ontdekken. Hieronder enkele voorbeelden.

3.5.1 Tudorpark wijktuin

De Tudorpark wijktuin bestond in 2017 5 jaar en is opgezet met steun van projectontwikkelaar Ymere die het Tudorpark bouwt. In 2015 en 2016 is de tuin van 40 naar 60 tuintjes van 25 m² uitgebreid en met een bloementuin voor de bijen. Helaas hebben de tuinders zonder overleg met MEERGroen een eigen bestuur en stichting opgericht, waardoor de contacten in 2016 en 2017 steeds minder intensief werden. In 2017 is een groot deel van het teeltseizoen en de opgebouwde kwaliteit van de grond verloren gegaan doordat de tuintjes naar Park 21 zijn verhuisd. Dit om plaats te maken voor en of meer Tudorpark huizen

3.5.2 Geniedijktuin

De Genie-dijktuin wordt door een beperkt aantal vrijwilligers uit het Oude Buurtje in Hoofddorp verzorgd. Ook de buurtjeugd en de buurtvereniging is regelmatig betrokken bij activiteiten op deze tuin (zaaien, oogsten, rondleiding), die bestaat uit het oude Dr Nanninga openluchtwembad van 2000 m², dat in 1975 gesloten is en waarvan de helft tot natuur ontwikkeld is en de helft voor groenteteelt gebruikt wordt.

3.5.3 Park2020 voedseltuin

Naast het station Hoofddorp is sinds een aantal jaren een nieuw kantorenpark ontwikkeld met de ambitie om het meest duurzame kantorenpark van Europa te zijn. Dat komt op allerlei manieren tot uitdrukking: bv in het 'Cradle to cradle' bouwconcept, in het toepassen van principes uit de 'circulaire economie' en door pogingen om de waterkringloop lokaal te sluiten. Door de kredietcrisis bleef een deel van het terrein langer braak liggen dan gepland, waardoor er veel wilde vegetatie op schoot. Via het lokale biologische lunchrestaurant zijn we als MEERGroen in gesprek gekomen met de projectontwikkelaar Delta. Het resultaat van die gesprekken was dat er niet een gazon, maar een tijdelijke voedseltuin, een vlindertuin en een natuurtuin op dit terrein gekomen is voor 3 jaar. De voedseltuin van 0.4 ha, waar ook een kas bij hoort wordt door MEERGroen beheerd ten behoeve van het restaurant en afname in het park. Het hoofddoel van de tuin is om kantoor werkers te inspireren om ook mee te komen werken en om mede het circulaire 3 en groene gedachten goed van Park2020 handen en voeten te geven. Ad hoc zijn er wel mensen en groep bv met team building en Nldoet die mee werken, maar het meeste werk wordt door onze eigen vrijwilligers gedaan. Gezien de grote productie is er in 2017 ook afname naar een tweede restaurant in de buurt gezocht en is er een winkeltje gebouwd voor lokale verkoop.

In 2017 is de beslissing genomen om het beheercontract met tenminste 3 jaar te verlengen.

Biodiversiteit op bedrijven kantoren was eind 2017 een hot topic. MEERGroen met V/D Tol en de beide restaurants hebben ingeschreven op een prijsvraag van de provincie Noord-Holland. Daar kwamen we weg met de eervolle vermelding dat Park 2020 alles had wat de provincie wilde bereiken, maar de prijzen gingen naar indieners die nog een het experimenteren waren. Ook een studiedag van de NEVAB (vastgoedkoepel), NLGreenlabel (een duurzaamheidskoepel) Van der Tol en de Vlinder stichting over biodiversiteit op bedrijven terreinen werd gewijd aan Park 2020, waarin de voedseltuin naast alle andere groen een rol speelde.

3.1.6: Educatie

Educatie is een prominent onderdeel van de MEERGroen-doelen, dat door alle werkprocessen heenloopt. Een aantal activiteiten heeft een meer dan gemiddeld educatie element en dat zijn vooral de stages en de naschoolse of buitenschoolse opvang-cursussen (NSO/BSO). Aan stages wordt extra aandacht gegeven om jonge professionals en middelbare schoolleerlingen de verbinding tussen de theorie op school en het grote verschil met werkzaamheden in de praktijk te leggen. En dan gaat het vooral om praktisch inzicht, werkmotivatie en het leren toepassen van theorie op alle mogelijke manieren: van rekenen, natuurkunde, scheikunde, topografie, geschiedenis en biologie tot ethiek, marketing, management en politiek.

Stages.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen maatschappelijke stages (MAST) en leerwerk-stages. 32 leerlingen maakten in 2017 gebruik van de stage mogelijkheden en dat was weer fors lager het jaar ervoor. De voornaamste reden dat de aantallen zo teruglopen, is de stopzetting van de financiering door de rijksoverheid aan de scholen en de stage makelaars. Alleen de intrinsiek gemotiveerde scholen gaan door. Relevant hier, is dat de mandagen inzet van stages in de tabel hier apart aangegeven staan om aan te geven wat het belang van de stages is, maar niet bij de totaalstelling worden opgenomen. De stage-inzet wordt nl. ook opgenomen bij de projecten waaraan de stagiaires hebben gewerkt. Naast de maatschappelijke stagiaires waren er 2 MBO-ers van Toegepaste Biologie uit Den Bosch 2 maanden op leerwerk stage en economie student 4 maanden die zich wilde heroriënteren op z' n maatschappelijke ambities.

4. Financiën

Het financiële jaarverslag wordt door de accountant apart opgemaakt, maar in dit inhoudelijk verslag is het wel de moeite waard enkele aspecten van onze financiële situatie en strategie te vermelden. In tegenstelling tot veel organisaties meten wij onze effectiviteit niet zozeer in economische termen. Stichting MEERgroen is een 'sociale onderneming', waar het meer gaat om maatschappelijke en ecologische effecten. Als die voldoende groot en veelbelovende zijn, kunnen wij ons permitteren om ook projecten op te pakken waar andere muziek in zit. Die strategie heeft in 2016 uitgewerkt in een beheercontract met de gemeente Heemstede nadat we ons drie jaar om niet hebben ingezet om dat we het belangrijk en leuk vonden voor natuurspeelplaats Meermond.

Van de 26 projecten waar we in 2017 actief aan hebben gewerkt, werden er 4 (minimaal) betaald door opdrachtgevers, één project (bouwen) bedruipt zichzelf en van allerlei kanten ontvangen wij kleinere of grotere vergoedingen voor deelactiviteiten, van NI-doet voor het organiseren van NI-doet projecten en burendagen.

Voor elke euro die we binnen krijgen, proberen we 10 euro maatschappelijke, ecologische, educatieve, economische en recreatieve meerwaarde terug te geven.

Met verschillende partijen zijn we in gesprek, wat er toe zou kunnen leiden dat er in 2018 1-5 betaalde project en bij kunnen komen. Met name de situatie in Amstelveen en Haarlemmermeer is niet optimaal. Amstelveen lijkt op het standpunt te staan dat vrijwilligerswerk gratis moet zijn en legt de link niet tussen de 5 takken van sport die wij op eigen kracht introduceren en dat dat vaak meer waarde genereert dan een aannemer die maait (die wel betaald wordt). In de Haarlemmermeer is er wel waardering voor onze vorm van burgerparticipatie, maar is er geen compatibele infrastructuur om dat te ondersteunen of wil om die te creëren. En dat resulteert in het feit dat wij voor 4 projecten, het bedrag dat een aannemer die

1 -2 x het gras maait met een tractor, 4 vrijwilligers groepen in het leven mogen roepen en daar wekelijks mee aan het werk mogen. Die spagaat lijkt moeilijk te overbruggen.

Meer financiële inbreng hebben we hard nodig om onze organisatorische structuur te versterken voor het begeleiden van meer vrijwilligers, op meer werkplekken tegelijk en om aan alle organisatorische en regelgevingseisen tegemoet te kunnen komen.